16/04/2022

Ζήνα Λυσάνδρου-Παναγίδη: Μια συγκινητική εκδήλωση στη Νέα Ιωνία Αττικής

/ Γνώμες

Της Ζήνας Λυσάνδρου-Παναγίδη, Δημάρχου Λευκονοίκου

Τη Δευτέρα, 11 Απριλίου 2022, είχαμε τη μεγάλη χαρά και τιμή να μας προσκαλέσει η φίλη Δήμαρχος Νέας Ιωνίας Αττικής, κ. Δέσποινα Θωμαΐδου, σε μια προπασχάλια επετειακή εκδήλωση που συνδιοργάνωσε η Ιερά Μητρόπολη Νέας Ιωνίας, Φιλαδελφείας, Ηρακλείου και Χαλκηδόνος, και το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ., το Κέντρο Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού, με Πρόεδρο τον καλό μας φίλο, κ. Λουκά Χριστοδούλου, με τίτλο: «Πορεία προς το Πάσχα – Οι πρώτες Εκκλησιές των προσφύγων και ο Φώτης Κόντογλου».

Συγκλονιστήκαμε. Η συγκίνηση περίσσευσε. Μεταφερθήκαμε στα πρώτα χρόνια της προσφυγιάς των ξεριζωμένων από τα άγια χώματα της Μικρασίας οι οποίοι με

τους ιερείς τους πρώτο μέλημά τους είχαν να φτιάξουν τις ξύλινες εκκλησίες τους για να λειτουργούνται. Ανάμεσά τους στη Νέα Ιωνία και ο λογοτέχνης και ορθόδοξος αγιογράφος Φώτης Κόντογλου. Μάθαμε πολλά νέα στοιχεία.

Ο φίλος μας, κ. Λουκάς Χριστοδούλου, ρέκτης και ακάματος μελετητής, μαζί με την Αντιπρόεδρο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ., κ. Ξένια Παλιόγλου, μας παρουσίασανεργασία του συγγραφέα και ιστορικού ερευνητή, κ. Γεράσιμου Λυκούδη, ο οποίος ασθενούσε. Μας έδειξαν, ανάμεσα σε άλλα, το σπίτι που έμενε ο Κόντογλου το 1923 στη Νέα Ιωνία, την αγγελία του γάμου του με τη μικρασιάτισσα Μαρία το 1924, τη μοναχοκόρη του Δέσποινα, το σπίτι που έκτισε αργότερα στα Πατήσια με τις τοιχογραφίες, το οποίο έχασε στην κατοχή για ένα καρβέλι ψωμί, αλλά και την καταγραφή της περιουσίας που άφησε η οικογένειά του στο Αϊβαλί την πατρίδα του, απέναντι από τη Λέσβο.

Κατέγραφαν τότε τις περιουσίες τους οι πρόσφυγες, γιατί τους υποσχέθηκαν αποζημιώσεις. Υπήρχε και ειδική επιτροπή που εξέταζε την κάθε περίπτωση από ανθρώπους που γνώριζαν τον κόσμο κάθε περιοχής. Κάποιοι Μικρασιάτες πήγαν στην Αθήνα και από την Κύπρο για να δηλώσουν στην Επιτροπή τις περιουσίες τους. Κάποιος δεν γύρισε πίσω. Πέθανε στην Αθήνα.
Τελικά, τους έδωσαν ομόλογα. Χαρτιά χωρίς αντίκρισμα. Κανένας δεν τους αποζημίωσε για τις περιουσίες που άφησαν. Έδιναν κι αυτοί τα ομόλογα ως προίκα στις κόρες τους, ελπίζοντας ότι θα αποζημιωθούν.

Ευτυχώς που ήταν εργατικοί και ξύπνιοι και όχι μόνο επιβίωσαν, αλλά και βοήθησαν στην ανασυγκρότηση της μητέρας Ελλάδας με το πνεύμα, την οξύνοια, το πολιτιστικό τους επίπεδο, το εμπορικό τους δαιμόνιο, την κουλτούρα, την προκοπή και την όρεξή τους για αναδημιουργία. Ασφαλώς και με την εκμετάλλευση που υπέστησαν ως φτηνό εργατικό δυναμικό, κυρίως οι γυναίκες.
Οι προσπάθειες αποκατάστασης των προσφύγων μάς θύμισαν τις δικές μας ιστορίες. Οικεία κακά. Σύγκρυο μας κατέλαβε. Δακρύσαμε! Πόνος ψυχής! Ανείπωτος!

Στο Γυμνάσιό μας μάθαμε τον Κόντογλου από τους φιλολόγους μας, κυρίως την κ. Παρασκευά και τον κ. Λάμπρου. Διαβάσαμε και τα βιβλία του, «Το Αϊβαλί η πατρίδα μου» και την «Πονεμένη Ρωμιοσύνη». Μάλιστα, τα είχα παρουσιάσει και στο περιοδικό του σχολείου μας, «Φωτεινή Πορεία», αυτό που τώρα έχουμε επανεκδώσει με τη βοήθεια της Ιεράς και Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, και ιδιαιτέρως του συμμαθητή μας, Γέροντα Εφραίμ.

Πού να φανταστούμε, όταν διαβάζαμε για την προσφυγιά από τον Κόντογλου, τον Γιώργο Σεφέρη, τη Διδώ Σωτηρίου, τον Ηλία Βενέζη κ.ά., και συγκλονιζόμαστε, ότι

σε κάποια χρόνια, τρία ή τέσσερα, θα παίρναμε κι εμείς τον δρόμο της προσφυγιάς.

Πάντως, μία φράση των προσφύγων προς τον Ελευθέριο Βενιζέλο το 1928, όταν έφευγε από τα εγκαίνια μιας ξύλινης εκκλησίας, μού καρφώθηκε στο μυαλό και στην καρδιά: «Μην μας ξεχνάς, πατέρα μας!». Έτσι τον έβλεπαν οι πρόσφυγες τον Βενιζέλο. Ως πατέρα τους. Όλες τις ελπίδες τους τις είχαν αποθέσει σε αυτόν. Κι έφτασε το 1940 κι ακόμα πολλοί ζούσαν σε σκηνές!
Η εκδήλωση αυτή στη Νέα Ιωνία, ανάμεσα σε απογόνους προσφύγων, οφειλόταν στη συνεργασία του Πρωτοσυγκέλλου της Μητροπόλεως, Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτη Επιφανίου Αρβανίτη, ο οποίος μίλησε για τη Σταυρική Πορεία προς το Πάσχα, και του Προέδρου του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ., κ. Λουκά Χριστοδούλου, ο οποίος μας παρουσίασε με ντοκουμέντα και τις πρώτες εκκλησίες των προσφύγων.

Δεν θα ήθελα να παραλείψω την πολύ φορτισμένη παρουσία της φίλης μου Δημάρχου στον χαιρετισμό της, που αντανακλά, όπως πάντα, τα συναισθήματα των απογόνων εκείνων των ξεριζωμένων ανθρώπων που πάλεψαν με νύχια και με δόντια για να επιβιώσουν στον τόπο της μετοικεσίας τους.

Ιδιαίτερη νότα που μας μετέφερε στην κατάνυξη και τη συγκίνηση της Μεγάλης Εβδομάδας ήταν οι ύμνοι της Νεανικής Βυζαντινής Χορωδίας Ι. Μ. Νέας Ιωνίας, υπό τη διεύθυνση του Πρωτοψάλτου κ. Θεόδωρου Καλλίμαχου.

Τη λήξη της εκδήλωσης σήμανε με την πατρική του αγάπη ο Μητροπολίτης κ. Γαβριήλ ο οποίος αισθάνεται, καίτοι νεότατος, το βάρος του ποιμενάρχη μιας προσφυγομάνας περιοχής και μας επιδαψίλευσε πασχάλιες ευχές!

Ιδιαίτερη χαρά και τιμή ήταν για μας η συνάντηση και με τον πρώτο πρόεδρο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ., κ. Χάρη Σαπουντζάκη. Δυστυχώς, για λόγους υγείας δεν μπόρεσε να παρευρεθεί ο εγγονός του Φώτη Κόντογλου, Φώτης Μαρτίνος.

Οφείλω, καταλήγοντας, να εκφράσω τις ευγνώμονές μας ευχαριστίες τόσο στον Μητροπολίτη, όσο και στον Πρωτοσύγκελλο, τη Δήμαρχο και τον Πρόεδρο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. για την αγάπη και τη ζεστασιά με την οποία μας περιβάλλουν, όπως και για την τιμή που αποδίδουν στον κατεχόμενο Δήμο μας, τον Δήμο Λευκονοίκου.

ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΟΝΟΙΚΟΥ
LEFKONIKO MUNICIPALITY
1939
Η Δήμαρχος
Ζήνα Λυσάνδρου Παναγίδη,
το Δημοτικό Συμβούλιο
και το Προσωπικό του Δήμου Λευκονοίκου
σάς εύχονται
Καλή Ανάσταση!
Δύναμη και υγεία!
Του χρόνου να γιορτάσουμε
το Πάσχα στο Λευκόνοικό μας!